

**UCHWAŁA NR XXXI/188/16
RADY GMINY RADZIŁÓW**

z dnia 30 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia lokalnego programu pomocy społecznej „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów na lata 2017-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. 2016 r. poz. 446) i art. 110 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. 2016 r., poz. 930) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się lokalny program pomocy społecznej pod nazwą „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów na lata 2017 – 2020” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

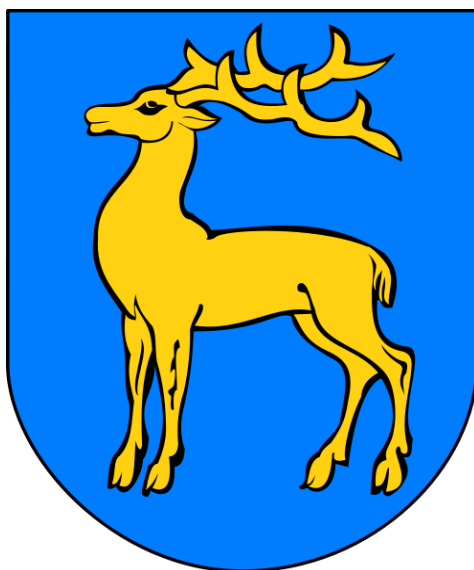
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziłów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Klimaszewska

Załącznik do Uchwały Nr XXXI/188/16
Rady Gminy Radziłów
z dnia 30 grudnia 2016 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY RADZIŁÓW
NA LATA 2017-2020

Opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie

I. WPROWADZENIE.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Podstawą prawną Programu Aktywności Lokalnej jest art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla Gminy Radziłów na lata 2017 – 2020 stanowi jeden z elementów realizacji głównego celu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022, jakim jest: poprawa jakości i warunków życia mieszkańców gminy Radziłów zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich integracja z pozostałymi mieszkańcami gminy.

Program pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub w miejscu pracy, w samorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Kluczowym wyzwaniem PAL jest realizowanie polityki społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Radziłów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego. Zjawisko to prowadzi bowiem do braku lub ograniczenia możliwości uczestnictwa i dostępu do instytucji publicznych i rynku pracy, pełnienia ról społecznych, korzystania z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenia zasobów i zdobywania dochodów w godny sposób. Główne działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu realizowane będą poprzez instrumenty aktywnej integracji między innymi o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.

Ponadto realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli na rozszerzenie oferty pomocy społecznej i rozpropagowanie informacji na ten temat. Wpłynie również na stworzenie pozytywnego wizerunku Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziłowie, dzięki czemu nie będzie postrzegany wyłącznie jako instytucja zaspokajająca materialne potrzeby wąskiej grupy indywidualnych klientów, lecz również jako jednostka inicjująca działania skierowane na rozwój lokalny definiowany jako proces rozwiązywania lokalnych problemów i zaspokajania indywidualnych oraz zbiorowych potrzeb, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców. Przy wykorzystaniu istniejących sił i zasobów Ośrodek stanie się centrum współpracy i partnerstwa ukierunkowanym na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów przedstawia kompleksowe podejście do

rozwiązywania najbardziej newralgicznych problemów społecznych; posłuży on do opracowania i realizacji programów i projektów, w ramach których będą osiągnane cele Programu.

PAL będzie służył opracowaniu i realizacji projektów aktywności lokalnej skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014 – 2020 dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej IX. Rozwój Lokalny, Działania 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego.

Przyjęte w Programie koncepcje i kierunki działań są zgodne z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich, gminnych:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020;
- Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski;
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020;
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016 – 2020;

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany zgodnie z zasadą pomocniczości przy udziale środków własnych samorządu i finansowania zewnętrznego, w tym ze środków budżetu państwa i funduszy unijnych. Nieodzowna więc jest korelacja Programu z kierunkami strategicznymi określonymi w dokumentach rządowych i wspólnotowych:

- Strategii Europa 2020;
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego;
- Instrumencie terytorialnym Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Głównym wyzwaniem Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów jest aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań sprzyjających rewitalizacji społecznej i kształtowaniu kapitału społecznego oraz odbudowywanie i wzmacnianie więzi społecznych w celu wzmocnienia tożsamości lokalnej oraz wzrostu społecznego zaufania. Dzięki współodpowiedzialności lokalnych społeczności możliwe jest uzyskanie bardziej skoncentrowanych i trwałych efektów.

II. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ.

Gmina Radziłów leży w południowej części powiatu grajewskiego, w województwie podlaskim. Graniczy z następującymi gminami: Wąsosz, Grajewo, Goniądz, Trzcianne, Jedwabne i Przytuły. Położona jest w obszarze Zielonych Płuc Polski. Zajmuje obszar 19 938 ha. Sieć osadniczą gminy tworzą 34 miejscowości wiejskie, w których na dzień 31.12.2014 r. zamieszkiwało 5099 mieszkańców. Najliczniej zamieszkanymi sołectwami są Słucz, Klimaszewnica, Glinki, Okrasin i Karwowo liczące 206-543 mieszkańców. Głównym szlakiem komunikacyjnym jest droga wojewódzka relacji Łomża – Jedwabne - Osowiec. Znaczna część gminy znajduje się w Biebrzańskim Parku Narodowym oraz w jego otulinie. Miejscowości leżące w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego to: Brychy, Łoje-Awissa, Radziłów, Karwowo, Ostrowik, Okrasin, Mścichy, Klimaszewnica. Na jedną miejscowość przypada średnio 159 osób, tj. mniej więcej tyle, co przeciętnie w województwie (129 osób). Rozmieszczenie sieci osadniczej jest nierównomierne, co wynika z uwarunkowań geograficznych obszaru gminy. Teren parku narodowego i doliny Biebrzy jest słabo zaludniony. Większość wsi małych i najmniejszych położonych jest w zachodniej części gminy, natomiast wsi większych - w części północnej i wschodniej. Pod względem obszarowym gmina Radziłów jest jedną z rozleglejszych w powiecie, zajmując obszar 19 938 ha, co stanowi 20,62% powierzchni powiatu i 0,99 % powierzchni województwa. Pod względem ilości mieszkańców gmina jest stosunkowo słabo zaludniona, zamieszkuje ją 10,84% ludności powiatu i 0,45% ludności województwa.

Ilustracja 1: Gmina Radziłów na tle powiatu

Dużą część gminy zajmuje **Biebrzański Park Narodowy**. Został on utworzony w 1993 r. i jest największym parkiem narodowym w Polsce, zajmuje 59223 ha powierzchni. Obszary leśne w Parku zajmują 15547 ha, grunty rolne - 18182 ha, a nieużytki - Bagna Biebrzańskie (najbardziej cenne przyrodniczo ekosystemy) - 25494 ha. Biebrzański Park Narodowy chroni rozległe i prawie niezmienione dolinowe torfowiska z unikalną różnorodnością gatunków roślin, ptaków i innych zwierząt oraz naturalnych ekosystemów. Dolina Biebrzy jest bardzo ważnym miejscem gniazdowania, żerowania i odpoczynku dla ptactwa wodno-błotnego, toteż w roku 1995 została wpisana na listę siedlisk konwencji dot. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodno-błotnego. BPN jest na liście Konwencji Ramsarskiej. Park leży w geobotanicznej krainie zwanej Kotliną Biebrzańską, a ta należy do Działu Północnego. Jedną z jego charakterystycznych cech florystycznych jest dominacja świerka i duży udział gatunków borealnych i reliktywów glacialnych: brzoza niska, trzcinnik prosty, turzyca strunowa, turzyca życicowa, bażyna czarna, bagno zwyczajne, żurawina błotna, gnidosz królewski, tłuściosz pospolity, wielosił błękitny, wierzba lapońska, skalnica torfowiskowa, niebielistka trwała, welnianeczka alpejska, borówka bagienna i szereg mszaków.

Według danych z Urzędu Gminy w Radziłowie, na dzień 31.12.2014 roku na terenie gminy zamieszkiwało 5099 osób, w tym 2576 mężczyzn i 2523 kobiet.

Wśród mieszkańców 19,48% - czyli 993 osób to dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym, 62,56% - czyli 3190 osób w wieku produkcyjnym oraz 17,96% - czyli 916 osób w wieku poprodukcyjnym (323 mężczyzn powyżej 65 roku życia i 593 kobiet powyżej 60 roku życia).

Od kilku lat obserwowany jest regres demograficzny, wynikający zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego jak i migracji ludności. Ludność gminy jest relatywnie młoda, jednak odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym spada z biegiem ostatnich lat. Problemem malejącej populacji gminy (typowym dla obszaru całego województwa) jest brak perspektyw zatrudnienia i rozwoju dla części ludzi w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Odnotowano systematycznie zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-18 lat), co jest związane z malejącą dzietnością rodzin. Zmniejsza się także liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn).

Gmina Radziłów jest gminą typowo rolniczą. Rolnicze formy użytkowania ziemi są podstawową formą korzystania z zasobów naturalnych na terenie gminy. Użytki rolne zajmują obszar 15 083 ha, lasy i grunty leśne 1885 ha, tereny osiedlowe 11 ha, tereny komunikacyjne 426 ha, nieużytki 2020 ha.

Charakterystycznym elementem jest wysoki odsetek łąk i pastwisk, co jest pochodną

popularnej na tym terenie intensywnej hodowli bydła. Gospodarstwa rolne specjalizują się głównie w produkcji mleka i mięsa. Obszar gminy cechują na ogół sprzyjające warunki do produkcji rolnej. Obok łagodnie falistej rzeźby terenu decyduje o tym wysoka przydatność rolnicza gleb (przewaga gleb brunatnych) i korzystne stosunki wodne. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej ujmujący najważniejsze elementy środowiska przyrodniczego, tj. gleby, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne lokuje gminę w pobliżu przeciętnego poziomu w województwie. Pod względem geologicznym gleby występujące na terenie gminy zaliczane są do grupy gleb rdzawych. Lokalnie występują gleby glejbielicowe i glejbielice, gleby bielcowe i bielice, torfowe, torfowo-mułowe, murszowe mady (w dolinach), a także czarne ziemie. Gleby rdzawe bielcowane i rdzawe właściwe wykształciły się na piaskach wydmowych i na piaskach sandrowych. Przeważające w gminie klasy bonitacyjne gleb to IV a, IV b, V i VI.

W hodowli zdecydowanie dominuje chów bydła mlecznego i trzody chlewnej. W gminie Radziłów rolnicy są głównymi dostawcami mleka Spółdzielni Mleczarskiej Mlekoop w Grajewie. Aktualnie w gminie zarejestrowane są 132 podmioty gospodarcze, w tym 126 należących do sektora prywatnego. Działalność gospodarczą prowadziło 114 osób.

Na terenie gminy funkcjonują głównie drobne zakłady produkcyjne i usługowe, głównie z branży przetwórstwa rolno - spożywczego i usług, w tym:

- piekarnia w Radziłowie,
- gorzelnia w Słuczu,
- zakład betoniarski w Radziłowie.

W gminie prowadzą też działalność zakłady rzemieślnicze świadczące usługi w zakresie m.in. stolarstwa, budownictwa oraz usługi związane z obsługą leśnictwa. Ponadto na terenie gminy pracodawcami są: Spółdzielnia Usług Rolniczych w Radziłowie – zatrudniająca 10 osób, Bank Spółdzielczy w Radziłowie – zatrudnia 6 osób, Ośrodek Zdrowia w Radziłowie – zatrudnia średnio 7 osób.

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura w zakresie przeciwdziałania przemocy stanowi dobrą bazę dla podejmowania intencjonalnych oddziaływań wsparcia. Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Radziłów to przede wszystkim:

- ☒ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ☒ Policja,
- ☒ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ☒ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Radziłów czuwa również straż pożarna, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi sześć osób (stan na 25.11.2015 roku). Jednym z głównych zadań GKRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten finansowany jest z budżetu gminy ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Spośród ogólnej liczby mieszkańców Gminy Radziłów 5099 osób; w 2015 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą we wszystkich formach 101 rodzin, w tym 345 osób (116 osobom przyznano decyzją świadczenia).

Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka utrzymuje się na tym samym poziomie jeśli chodzi o ilość rodzin, zmniejszyła się liczba osób w rodzinach, co obrazuje tabela poniżej:

Osoby korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej	Stan na 31.12.2013r		Stan na 31.12.2014r		Stan na 31.12.2015r	
	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej we wszystkich formach	244	944	249	955	270	943
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w formie finansowej	204	633	157	555	161	616
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w formie pracy socjalnej i specjalistycznego poradnictwa	34	105	35	110	25	78

Dominującą formą wsparcia jest pomoc w postaci pracy socjalnej, która okazała się ważną i niezbędną formą pracy z osobami i rodzinami. Należy rozwijać tę formę wsparcia uwzględniając indywidualne potrzeby osób wymagających pomocy.

Osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej kwalifikowane są do objęcia wsparciem zgodnie z art.7 ustawy o pomocy społecznej, określającym przesłanki co do udzielenia pomocy. Powody korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obrazuje tabela poniżej; gdzie w formie liczbowej przedstawiono główne powody dysfunkcji osób lub rodzin, kwalifikujące do objęcia wsparciem.

Tabela: POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE RADZIŁÓW

powód trudnej sytuacji życiowej	31.12.2013r		31.12.2014r		31.12.2015r	
	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach
ubóstwo	134	461	118	362	133	408
sieroctwo	0	0	0	0	0	0
bezdomność	1	1	0	0	2	2
bezrobocie	57	162	55	184	53	149
niepełnosprawność	24	36	24	37	26	31
długotrwała lub ciężka choroba	1	1	0	0	1	4
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	0	0	0	0	0	0
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	80	463	66	362	79	464
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo wychowawcze	0	0	0	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu z zakładu karnego	1	1	0	0	1	1
alkoholizm lub narkomania	5	17	0	0	0	0
zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	1	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

(źródło: dane sprawozdania MPiPS GOPS Radziłów)

W Gminie Radziłów najwięcej osób korzysta ze wsparcia GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA.

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Biorąc pod uwagę analizę problemów i potrzeb mieszkańców Gminy Radziłów, wyodrębniono najważniejsze obszary problemowe:

- bezrobocie lub brak możliwości zatrudnienia,
- zła sytuacja zdrowotna osób lub członków rodzin – długotrwała choroba i niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Działania w ramach Programu będą kierowane na wzmocnienie osób i rodzin w zakresie funkcjonowania w codziennym życiu poprzez pobudzanie aktywności do pokonywania problemów życiowych.

Nieodzownym jest zaplanowanie wsparcia uwzględniającego przeciwdziałanie bezrobociu - podniesienie bądź zdobycie kompetencji i kwalifikacji zawodowych, wyposażenie w umiejętności pożądane na rynku pracy. Pożądanym staje się podjęcie działań w kierunku wyeliminowania lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie bądź powodujących oddalenie od rynku pracy.

Należy uwzględnić jako priorytetowe zaplanowanie systemu działań w kierunku wsparcia rodziny w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych uwzględniając potrzeby dzieci, młodzieży.

Istotnym jest, aby osoby i rodziny zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym; zostały objęte kompleksowym wsparciem ukierunkowanym na podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Konieczna jest indywidualna pomoc i wsparcie ze strony powołanych w tym celu instytucji i organizacji. Należy jednak podkreślić, iż nawet najlepiej zorganizowana pomoc nie zapobiegnie wykluczeniu społecznemu bez zwiększenia aktywności osób wykluczonych i włączenia w proces naprawczy ich samych oraz społeczności lokalnej, w której żyją.

Realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia będą ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie ruchów samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, rozwijanie kontaktów między różnymi grupami oraz budowanie pozytywnych relacji między członkami społeczności.

IV. ODBIORCY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Identyfikacja profilu społecznego środowiska lokalnego oraz osób objętych działaniami PAL

dokonana została w oparciu o wyniki diagnozy problemów społecznych, jak również poprzez rozpoznanie potrzeb w terenie.

Działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą skierowane do mieszkańców gminy Radziłów - członków społeczności lokalnej; w szczególności do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Programem będą objęte dwa rodzaje społeczności:

- społeczność lokalna terytorialna, w której podstawowym wyróżnikiem jest łączące mieszkańców terytorium zamieszkania, o określonym obszarze /społeczność lokalna: gminy, sołectwa/.
- społeczność lokalna kategoriałna – środowiska osób o podobnych potrzebach, problemach, dysfunkcjach, ograniczeniach /osoby bezrobotne, osoby niepozostające w zatrudnieniu, osoby długotrwale chore, osoby lub rodziny z niepełnosprawnością, rodziny wielodzietne, rodziny niepełne/.

Adresatami Programu są osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób – wszystkie osoby z najbliższego środowiska, których udział jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób z grup izolowanych społecznie.

Odbiorcami działań są w szczególności osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej – osoby bezrobotne, osoby długotrwale chore, osoby z niepełnosprawnością, rodziny, w których występuje bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności rodziny wielodzietne i niepełne.

Wsparciem w programie zostaną objęte w szczególności osoby wymagające szczególnego zaangażowania ze względu na ograniczoną samodzielność: osoby z niepełnosprawnością, dzieci, młodzież, osoby starsze.

Zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb w terenie, działania Programu skierowane będą również do innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie Gminy Radziłów, które ze względu na stopień problemów jak też i specyfikę profilu społecznego będą zaliczane do grup lub środowisk izolowanych społecznie; wymagających wsparcia; a których potrzeba włączenia w proces działań aktywnej integracji wyniknie w trakcie realizacji PAL.

V. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów jest zwiększenie aktywności oraz integracji; lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem grup nieakceptowanych społecznie i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym; osiągnięta poprzez eliminację czynników prowadzących do wykluczenia społecznego; nakierowana na rozwiązywanie problemów lokalnych i tym samym przeciwdziałanie zjawisku takiego wykluczenia.

Cele szczegółowe PAL:

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego;
- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego;
- **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Właściwe ukierunkowanie działań prowadzonych w procesie realizacji Programu umożliwi osiągnięcie założonych celów odzwierciedlonych w osiągniętych rezultatach.

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,
- **Kierunki działań:**
 - ⑨ systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców,
 - ⑨ organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców,
 - ⑨ wsparcie i promowanie postaw prospołecznych,
 - ⑨ organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej,
 - ⑨ realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej;
 - ⑨ promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
 - ⑨ organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,
- **Kierunki działań:**
 - ⑨ podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu,
 - ⑨ prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy,

zamieszkania /reintegracja społeczna/,

- ⑨ prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/

• **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

• **Kierunki działań:**

- ⑨ upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,

- ⑨ wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw,

- ⑨ wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji,

- ⑨ wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych,

- ⑨ współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,

- ⑨ prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe,

- ⑨ promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie;

- ⑨ tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie.

VII. ZASOBY NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

1. Znajomość potrzeb i problemów społecznych poprzedzona dokonywaniem bieżącej analizy i oceny zjawisk oraz procesów społecznych.
2. Profesjonalny i wykwalifikowany zespół pracowników socjalnych.
3. Deklaracja współpracy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych.

VIII. SZCZEGÓLOWY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziłowie gromadzone są na bieżąco w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych, możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji, w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Szczegółowy plan działań będzie wynikał z przygotowanych projektów, które realizował będzie GOPS w Radziłowie. W realizację PAL włączone zostaną pozostałe jednostki i podmioty – realizatorzy PAL; przy aktywnym włączeniu społeczności lokalnej.

Podstawą planowania działań są założone cele i kierunki działań wynikające z diagnozy potrzeb społecznych, dając możliwość szczegółowego opisu działań gwarantującą skuteczną interwencję.

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.

• **Kierunki działań:**

- ① systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców - **ankietowanie społeczności lokalnej, sporządzanie raportu z diagnozy;**
- ① organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców,
- ① **przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/**,
- ① wsparcie i promowanie postaw prospołecznych **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego /**,
- ① organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej **/ prowadzenie działań metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS,**
- ① realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej **przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/;**
- ① promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną **/opracowywanie i realizacja projektów socjalnych we współpracy z lokalną społecznością realizujących tematy społecznie ważne: pomoc osobom z niepełnosprawnością, aktywizacja seniorów – organizacja święta seniorów, praca z dziećmi i młodzieżą - promowanie zdrowego stylu życia wydarzenie z okazji Dnia Wiosny - przez**

animatora lokalnego we współpracy z Centrum Kultury, GKRPA oraz szkołami z terenu gminy/

☉ organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym, **/organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników przez animatora lokalnego we współpracy z Centrum Kultury/**,

• **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,

• **Kierunki działań:**

☉ podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu **/realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/**,

☉ prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania **/reintegracja społeczna/ - /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/**,

☉ prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy **/reintegracja zawodowa/- /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/**.

• **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

• **Kierunki działań:**

☉ upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego we współpracy z pozostałymi realizatorami programu/**,

☉ wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego we współpracy z**

pozostałymi realizatorami programu,

⑨ wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/,

⑨ wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/,

⑨ współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/,

⑨ prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego we współpracy z pozostałymi realizatorami programu – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, wspólnego rodzinnego świętowania Dnia Rodziny/,

⑨ promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS ;

⑨ tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie /utworzenie gminnego partnerstwa na rzecz realizacji PAL, zorganizowanie spotkań szkoleniowo informacyjnych na temat partnerstwa – trzy spotkania skierowane do Sołtysów i liderów lokalnych społeczności, zawiązanie partnerstwa z przedstawicielami społeczności lokalnej w celu realizacji ważnych kwestii społecznych – promocja produktu lokalnego szansą rozwoju społeczności lokalnych – jedno partnerstwo w okresie realizacji PAL GOPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu/.

IX. SPOSOBY I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Realizację Programu przewiduje się według następujących metod:

1) **środowiskowej pracy socjalnej** - działania mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;

2) **instrumentów aktywnej integracji** - szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej, o których mowa w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

- **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym**, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej.

- **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym**, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy.

- **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym**, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowania do aktualnych potrzeb rynku pracy, łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej.

- **Instrumenty aktywnej integracji zdrowotnej**, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

3) **działań o charakterze środowiskowym** - działania mające na celu budowanie i umacnianie świadomości obywatelskiej oraz inicjowanie aktywności na rzecz społeczności lokalnej poprzez edukację obywatelską.

Działania te to: inicjatywy integrujące obejmujące między innymi wsparcie działań indywidualnych oraz programów środowiskowych (np. spotkania z grupami docelowymi, badania, opracowania, analizy), edukację społeczną i obywatelską, organizowanie i inspirowanie mieszkańców do udziału w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturowym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

4) **inne działania wynikające z aktualnych potrzeb zgodne z celami programu.**

X. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.

Realizację Programu przewiduje się na lata 2017-2020. Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziłowie gromadzone są na bieżąco

w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Realizacji PAL będzie odbywała się przez podjęcie następujących działań:

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
- **Kierunki działań:**
 - ① systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców, **/ankietowanie społeczności lokalnej raz w roku i sporządzanie raportu – GOPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/**
 - ① organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców, **/przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/,**
 - ① wsparcie i promowanie postaw prospołecznych **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych przez cały okres trwania programu w ramach finansowania działalności statutowej GOPS oraz przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS/,**
 - ① organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej **/ przez cały okres trwania programu, przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS,**
 - ① realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej **przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/;**
 - ① promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną **/opracowywanie i realizacja projektów socjalnych we współpracy z lokalną społecznością realizujących tematy społecznie ważne: pomoc osobom z niepełnosprawnością, aktywizacja seniorów – organizacja święta seniorów, praca z dziećmi i młodzieżą - promowanie zdrowego stylu życia wydarzenie z okazji Dnia Wiosny - przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we**

współpracy z Centrum Kultury, GKRPA oraz szkołami z terenu gminy w ramach finansowanej bieżącej działalności statutowej oraz środków pozyskanych od sponsorów – trzy wydarzenia rocznie/

☉ organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym, /organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z Centrum Kultury w ramach finansowanej bieżącej działalności statutowej – trzy wydarzenia rocznie/,

• **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,

• **Kierunki działań:**

☉ podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,

☉ prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/ - /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,

☉ prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/- /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,

• **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

• **Kierunki działań:**

☉ upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej GOPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania

działalności statutowej jednostek/

☉ **wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej GOPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/**

☉ **wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego, przez cały okres trwania programu w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek /**

☉ **wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego – podjęcie działań utworzenia jednej z grup w zależności od występujących potrzeb we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/**

☉ **współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego – realizacja projektów we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek /**

☉ **prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej GOPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, wspólnego rodzinnego świętowania Dnia Rodziny/**

☉ **promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania**

działalności statutowej GOPS, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS;

☉ tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie /utworzenie gminnego partnerstwa na rzecz realizacji PAL, zorganizowanie spotkań szkoleniowo informacyjnych na temat partnerstwa – spotkania skierowane do Sołtysów i liderów lokalnych społeczności, zawiązanie partnerstwa z przedstawicielami społeczności lokalnej w celu realizacji ważnych kwestii społecznych – promocja produktu lokalnego szansą rozwoju społeczności lokalnych – jedno partnerstwo w okresie realizacji PAL GOPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/,

XI. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU.

- ❖ Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych, w szczególności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ❖ Zmniejszenie obszaru ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ❖ Rozwój społeczno – gospodarczy.
- ❖ Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące.
- ❖ Wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne.
- ❖ Stworzenie płaszczyzny udziału mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów.
- ❖ Zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup wykluczonych.
- ❖ Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
- ❖ Podniesienie umiejętności społecznych grup i osób ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ❖ Nabycie umiejętności społecznych, zwiększenie motywacji do działania i poszukiwania pracy.
- ❖ Poprawa funkcjonowania społecznego i intelektualnego.
- ❖ Poprawa funkcjonowania oraz aktywizacja osób wykluczonych społecznie;
- ❖ Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz planowanie i realizacja zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców.
- ❖ Stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego.

- ❖ Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności.
- ❖ Planowanie i realizacja projektów za rzecz społeczności lokalnej stanowiących odpowiedź na ich realne potrzeby.
- ❖ Podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności lokalnych.
- ❖ Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów ukierunkowane na realizację polityki integracji społecznej.
- ❖ Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
- ❖ Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji.
- ❖ Wzajemne poznawanie się różnych instytucji oraz wymiana doświadczeń między nimi, przenoszenie doświadczeń i wiedzy.
- ❖ Dostęp do metod działania innych instytucji, do dodatkowej wiedzy i umiejętności, co umożliwi generowanie większej liczby pomysłów.
- ❖ Wzmocnienie własnej skuteczności poprzez wspólne działanie.

XII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizacja Programu oparta jest na partnerstwie i współpracy w zakresie organizowania na terenie Gminy Radziłów przedsięwzięć wykorzystujących aktywne formy pomocy.

Głównym realizatorem Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Radziłów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie. Koordynatorem Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy w Radziłowie.

Współrealizatorami są podmioty, instytucje i organizacje działające w sferze polityki społecznej Gminy Radziłów, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danej społeczności oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej. Należą do nich:

- 1) Urząd Gminy Radziłów;
- 2) jednostki organizacyjne gminy;
- 3) placówki edukacyjne (szkoły, przedszkola);
- 4) placówki kulturalne- Centrum Kultury;
- 5) organizacje pozarządowe;
- 6) Policja;
- 7) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej;

- 8) organizacje kościelne;
- 9) społeczności lokalne.

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Przewiduje się, że działania realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą finansowane z następujących źródeł:

- środki pochodzące z budżetu gminy;
- środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację działań w ramach realizacji PAL,
- środki pochodzące z budżetu państwa;
- środki z funduszy Unii Europejskiej;
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym darowizny i sponsoring.

XIV. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie prowadzony na bieżąco przez realizatorów PAL, a jego celem będzie ustalenie skuteczności podejmowanych działań oraz stosowanych metod pracy dążących do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Prowadzona analiza pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach i/ lub metodach pracy, co umożliwi osiągnięcie jak najlepszych rezultatów.

Corocznie, w terminie do dnia 31 marca, będą sporządzane sprawozdania z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, które zostaną przedstawione Wójtowi Gminy Radziłów oraz Radzie Gminy.

Po zakończeniu realizacji PAL zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań, w którym zostanie dokonana ocena wykonywanych czynności oraz rezultaty, jakie one przyniosły. Wskazane zostaną również działania, metody i formy, które powinny być kontynuowane w latach następnych.